

Sygn. akt II PK 363/09

**WYROK
W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ**

Dnia 27 maja 2010 r.

Sąd Najwyższy w składzie :

SSN Bogusław Cudowski (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Zbigniew Korzeniowski

SSN Roman Kuczyński

w sprawie z powództwa R. D.

przeciwko Przedsiębiorstwu T.Sp. z o.o. z siedzibą w Wa.

o zapłatę,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń

Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 27 maja 2010 r.,

skargi kasacyjnej strony pozwanej od wyroku Sądu Okręgowego - Sądu Pracy i
Ubezpieczeń Społecznych w K.

z dnia 26 sierpnia 2009 r.,

**uchyla zaskarżony wyrok, znosi postępowanie przed Sądem
Okręgowym w K. i przekazuje sprawę temu Sądowi do
ponownego rozpoznania, pozostawiając temu Sądowi
orzeczenie o kosztach postępowania kasacyjnego.**

Uzasadnienie

Sąd Rejonowy – Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w K. wyrokiem z 11 sierpnia 2008 r. zasądził od pozwanego Przedsiębiorstwa Robót Drogowych – K. spółki akcyjnej w W. na rzecz powoda R. D. 19 104,84 zł brutto tytułem odprawy emerytalnej wraz z ustawowymi odsetkami od 28 września 2007 r. do dnia zapłaty.

Pozwany apelacją zaskarżył wyrok w całości, zarzucając pozbawienie możliwości obrony praw przez nieuwzględnienie wniosku o udzielenie pomocy prawnej, nieuwzględnienie wniosku o odroczenie rozprawy, naruszenie zasady równości stron. Ponadto pozwany zarzucił naruszenie art. 217 § 1 k.p.c., art. 227 k.p.c. i art. 232 k.p.c., art. 328 § 2 k.p.c.

Sąd Okręgowy – Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w K. wyrokiem z 24 lutego 2009 r. apelację oddalił.

10 czerwca 2009r. Przedsiębiorstwo T. spółka z ograniczoną odpowiedzialnością wniosło skargę o wznowienie postępowania zakończonego prawomocnym wyrokiem Sądu Okręgowego w K. z 24 lutego 2009 r.

Skarżący zarzucił nieważność postępowania (art. 379 pkt 2 k.p.c.). Wniesiono między innymi o: 1) wznowienie postępowania z powodu nieważności postępowania, które wynika z utraty zdolności sądowej przez pozwanego – Przedsiębiorstwo Robót Drogowych (art. 401 ust. 2 k.p.c.), 2) uchylenie wyroku Sądu I instancji w całości, zniesienie postępowania w zakresie dotkniętym nieważnością, ewentualnie w zakresie uwzględniającym powództwo oraz rozstrzygającym o kosztach procesu oraz przekazania sprawy Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania, 3) ewentualnie o zmianę zaskarżonego wyroku w całości i orzeczenie co do istoty sprawy oraz przesłuchanie byłego Prezesa Zarządu Przedsiębiorstwa Robót Drogowych – H. K. w przedmiotowej sprawie przez Sąd Rejonowy w W. w ramach pomocy prawnej (art. 235 k.p.c.).

W uzasadnieniu skargi o wznowienie postępowania skarżący wskazał, że Sąd Okręgowy oddalił apelację zaskarżonym wyrokiem wydanym przeciwko Przedsiębiorstwu Robót Drogowych, mimo że w tym czasie spółka była już wykreślona z rejestru przedsiębiorców. Postępowanie toczyło się bez udziału

następcy prawnego, tj. Przedsiębiorstwa T. Pozwany został w ten sposób pozbawiony możliwości obrony.

Sąd Okręgowy wyrokiem z 26 sierpnia 2009 r. oddalił skargę o wznowienie. W uzasadnieniu podkreślono, że okolicznością bezsporną jest, że w chwili wniesienia przez pozwaną apelacji od wyroku Sądu Rejonowego w K. z 11 sierpnia 2008 r. (tj. 1 września 2008r.) pozwana – Przedsiębiorstwo Robót Drogowych posiadała zdolność sądową. W chwili rozpoznania apelacji przez Sąd Okręgowy w K. na rozprawie w 24 lutego 2009 r., pozwana była już wykreślona z rejestru. Sąd Rejonowy XIII Wydziału Krajowego Rejestru Sądowego wydał bowiem 23 maja 2008 r. postanowienie w sprawie połączenia dokonanego przez przeniesienie całego majątku spółki przejmowanej tj. Przedsiębiorstwa Robót Drogowych na spółkę przejmującą tj. Przedsiębiorstwo T. Jednocześnie postanowieniem z 13 października (prawomocność z 12 listopada 2008 r.) Sąd ten wykreślił Przedsiębiorstwa Robót Drogowych z rejestru. Zaznaczono też, że strony nie kwestionowały, iż Sąd Okręgowy w K. rozpoznając apelację od wyroku Sądu Rejonowego z 11 sierpnia 2008 r., procedował bez udziału następcy prawnego pozwanej spółki.

Sąd Okręgowy uznał, że w sprawie nie doszło do utraty przez stronę zdolności sądowej. Wobec Przedsiębiorstwa Robót Drogowych nie zostało bowiem przeprowadzone postępowanie likwidacyjne – podmiot ten nie przestał całkowicie istnieć. Na mocy postanowienia Sądu Rejonowego - XIII Wydziału Krajowego Rejestru Sądowego z 23 maja 2008 r. wykreślenie spółki z rejestru nastąpiło na skutek połączenia dwóch spółek poprzez przeniesienie majątku spółki przejmowanej (Przedsiębiorstwa Robót Drogowych) na spółkę przejmującą (Przedsiębiorstwo T.). Doszło do sukcesji generalnej wszystkich praw i obowiązków Przedsiębiorstwa Robót Drogowych na rzecz Przedsiębiorstwa T.- Zgodnie z art. 494 § 1 k.s.h. spółka przejmująca albo spółka nowo zawiązana wstępuje z dniem połączenia we wszystkie prawa i obowiązki spółki przejmowanej albo spółek łączących się przez zawiązanie nowej spółki.

W konsekwencji, w przedmiotowej sprawie, spółka przejmująca wstąpiła we wszystkie prawa i obowiązki spółki przejmowanej. Dotyczy to również praw i

obowiązków procesowych strony pozwanej związanych z toczącym się wówczas przed Sądem Okręgowym w K. postępowaniem apelacyjnym.

Sąd Okręgowy podkreślił również, że to na spółce przejmującej spoczywa obowiązek zapoznania się w chwili przejęcia ze wszystkimi sprawami związanymi z funkcjonowaniem spółki przejmowanej, w tym także ze sprawami sądowymi w których spółka przejmowana występuje w charakterze strony. W takim przypadku Przedsiębiorstwo T. powinno było zawiadomić Sąd o przejęciu.

Uznano również, że spółka przejmująca nie była pozbawiona możliwości działania, z tej racji, że nie została zawiadomiona przez Sąd o toczącym się postępowaniu. Zarówno Przedsiębiorstwa Robót Drogowych, jak i Przedsiębiorstwo T. ustanowiły tę samą osobę Prezesem Zarządu. Prezes Zarządu jest organem uprawnionym i zobowiązanym do prowadzenia spraw spółki. Skoro posiadał on wiedzę na temat toczącego się postępowania, to powinien tę wiedzę wykorzystać w interesie spółki przejmującej i wstąpić do toczącego się postępowania.

Wyrok oddalający skargę o wznowienie postępowania skargą kasacyjną zaskarżyło w całości Przedsiębiorstwo T. Zarzucono naruszenie: 1) przepisów prawa materialnego tj. art. 494 § 1 k.s.h. poprzez uznanie, że wstąpienie spółki przejmującej w prawa i obowiązki spółki przejmowanej konwaliduje wcześniejszą utratę bytu prawnego tej ostatniej, 2) przepisów postępowania: a) art. 64 w związku z art. 379 § 1 pkt 2 w związku z art. 378 § 1 k.p.c. poprzez nieuwzględnienie obowiązku wzięcia z urzędu pod uwagę nieważności postępowania, b) art. 401 pkt 2 k.p.c. poprzez oddalenie skargi o wznowienie postępowania pomimo zaistnienia bezwzględnej przesłanki wznowienia postępowania w postaci braku zdolności sądowej strony pozwanej, c) art. 233 § 1 k.p.c.

Wniesiono o: 1) przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, wskazując jej oczywistą zasadność, 2) uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i przekazanie sprawy Sądowi Okręgowemu do ponownego rozpoznania i rozstrzygnięcia o kosztach procesu za instancję kasacyjną.

W uzasadnieniu skargi przywołano tezę wyroku Sądu Najwyższego z 27 października 2004 r., III CK 305/03, LEX nr 146348, zgodnie z którą „Jeżeli

postępowanie przed Sądem Apelacyjnym toczyło się z udziałem strony pozwanej, która utraciła byt prawny w wyniku wykreślenia z rejestru sądowego, a w konsekwencji wyrok Sądu Apelacyjnego został wydany w stosunku do strony nieistniejącej, to nie może budzić wątpliwości stwierdzenie, iż wyrok ten zapadł w warunkach nieważności postępowania, którym dotknięte było całe postępowanie apelacyjne (art. 379 pkt 2 k.p.c.)”.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna okazała się mieć uzasadnione podstawy.

Zasadnicze znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy miała niesporna okoliczność, że w chwili rozpoznania apelacji pozwana spółka została wykreślona z rejestru. Sąd Okręgowy procedował też bez udziału następcy prawnego pozwanej spółki. Sąd Okręgowy nie trafnie przyjął, że nie zaistniała w tej sytuacji utrata zdolności sądowej strony pozwanej. Nie ma bowiem w tym przypadku znaczenia, że spółka przejmująca wstąpiła z dniem połączenia we wszystkie prawa i obowiązki spółki przejmowanej. Nie można również przyjąć, że spółka ta miała obowiązek zawiadomić sąd o przejęciu pozwanej spółki.

W związku z powyższym należało uznać, że zasadne są zarzuty podniesione w skardze kasacyjnej. Zaskarżony wyrok został bowiem wydany w stosunku do strony, która utraciła byt prawny, a tym samym zdolność sądową. W niemal identycznych okolicznościach został wydany wyrok Sądu Najwyższego z dnia 27 października 2004 r., III CK 305/03 (LEX 146348). W niniejszej sprawie pozwana spółka została wykreślona z rejestru w dniu 4 listopada 2008 r. Natomiast wyrok Sądu Okręgowego został wydany w dniu 24 lutego 2009 roku. W tej sytuacji nie ulega wątpliwości, że wyrok ten zapadł w warunkach nieważności postępowania, którym było dotknięte całe postępowanie apelacyjne (art. 379 pkt 2 k.p.c.).

Z powyższych względów, na podstawie art. 398²¹ k.p.c. w związku z art. 398 § 2 k.p.c. , orzeczono jak w sentencji wyroku.